

FCG.

Finnish
Consulting
Group

Mäntän tehtaan osayleiskaava

VASTINERAPORTTI KAAVAEHDOTUKSESTA SAATUUN
PALAUTTEESEEN

Mänttä-Vilppulan kaupunki

7.5.2024

Sisällys

Mäntän tehtaan osayleiskaava	3
1 Lausunnot	3
1.1 Pirkanmaan ELY-keskus, 22.1.2024	3
1.2 Pirkanmaan liitto	12
1.3 Pirkanmaan maakuntamuseo, 8.1.2024	18
1.4 Tukes, 18.12.2023	25
1.5 Keurusselän ympäristön- ja terveydensuojelutoimisto, ympäristönsuojeluviranomainen, 4.1.2024	28
1.6 Keurusselän ympäristön- ja terveydensuojelutoimiston ympäristöterveystarkastaja, 5.1.2024.....	34
1.7 Puolustusvoimat, 14.12.2023	35
2 Muistutukset.....	36
2.1 Metsä Tissue Oyj ja Mäntän Energia Oy, 5.1.2024	36

Mäntän tehtaan osayleiskaava

1 Lausunnot

1.1 Pirkanmaan ELY-keskus, 22.1.2024

Lausunto	Kaavoittajan vastine
<p>Kulttuuriympäristö</p> <p>Suunnittelualueelle sijoittuu osittain valtakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön alueelle (RKY 2009, Mäntän tehtaat ja yhdyskunta). RKY-alueen ydinosa, Mäntän tehdas, sijoittuu kokonaisuudessaan kaava-alueen sisäpuolelle.</p> <p>ELY-keskus on osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta antamassaan lausunnossa sekä luonnosvaiheessa antamassaan lausunnossa nostanut esille tarpeen tehtaan ja sen piipun sekä muiden kulttuurihistoriallisesti merkittävien kohteiden huomioimiseen osayleiskaavan merkinnöissä. ELY-keskus on aiemmissa lausunnoissaan todennut, että kulttuurihistoriallisten kohteiden osoittaminen yleiskaavassa nähdään hyvänä, mutta määräykset eivät sellaisinaan määrää kohteita suojeltaviksi tai kiellä niiden purkamista. ELY-keskus on myös aiemmin todennut, että ”kaavoja varten on laadittava sellaiset tarpeelliset ja riittävän yksityiskohtaiset</p>	<p><i>Mäntän tehtaan osayleiskaavassa osoitetaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet kaavamerkinnällä ”kulttuurihistoriallisesti merkittävä rakennus tai rakennusryhmä”. Merkintätapa ja merkintään sisältyvä kaavamääräys vastaa Mänttä-Vilppulan keskustaajaman osayleiskaavassa käytettyä merkintätapaa ja määräystä. Keskustaajaman OYK:ssa sen alueella olevat RKY-alueisiin kuuluvat kohteet on osoitettu tällä merkinällä. Mäntän tehtaan osayleiskaava on keskustaajaman osayleiskaavalle jatkoa ja suunniteltu täydentämään sitä, koska tehdasalue jätettiin keskustaajaman OYK:stä pois vasta kaavan hyväksymisvaiheessa. Mäntän tehtaan osayleiskaava on luonteeltaan strateginen ja yleispiirteinen keskustaajaman OYK:n tapaan ja kaavassa on luontevaa</i></p>

Lausunto	Kaavoittajan vastine
<p>selvitykset, joiden perusteella on tehtävissä kaava-alueen rakennetun ympäristönarvoja koskevat suojelutoimenpiteet, ts. kaavoihin sisällytettävät suojelumerkinnät ja -määräykset”. Suunnittelualueelle on 2023 valmistunut maisemaselvitys, jossa tarkastellaan erityisesti tehtaan piipun asemaa maisemassa. ELY-keskus on perehtynyt maisemaselvitykseen ja pitää sitä hyvin kattavana ja huolellisesti laadittuna. Piipulla on selvityksessä tunnistettu olevan merkittävä maisemallinen arvo ja merkitys kaupunkikuvassa. Tiilipiipun todetaan olevan oleellinen osa Mäntän identiteettiä ja sitä suositellaan säilytettäväksi.</p> <p>ELY-keskus lähtökohtaisesti näkee, että RKY-alueen arvojen suojeleminen tulisi olla sekä yleiskaavan että asemakaavan tavoitteena. Näin ollen myös piipun suojelukysymys tulisi ELY-keskuksen mukaan ratkaista nyt käsillä olevassa osayleiskaavassa. Tarvittaessa tästä kaava-asiasta voidaan järjestää ehdotusvaiheen viranomaisneuvottelu.</p>	<p><i>käyttää keskustajaman OYK:n kaavamerkintöjä ja määräyksiä vastaavia merkintöjä- ja määräyksiä.</i></p> <p><i>Kaavan vaikutusten arvioinnissa on huomioitu tehtyjen selvitysten tulokset.</i></p> <p><i>Kohteiden suojelusta ja säilyttämisestä päätetään osana asemakaavaprosessia. Suojelun ratkaiseminen toimivassa teollisuusympäristössä vaatii suunnittelulta tarkempaa mittakaavaa, mitä luonteeltaan yleispiirteisessä ja strategisessa yleiskaavoituksessa käytetään. Mäntän tehtaan asemakaavan muutos on vireillä ja piipun, samoin kuin muidenkin tehdasalueen rakennusten, suojelusta päätetään asemakaavoituksen yhteydessä (ks. myös Pirkanmaan liiton, Pirkanmaan maakuntamuseon ja Tukesin lausunnot sekä Metsä Tissue Oyj:n ja Mäntän Energia Oy:n yhteinen muistus ja vastineet niihin).</i></p> <p><i>Osayleiskaavan kaavaratkaisulla pyritään mahdollistamaan tehdasalueen kehittäminen ja näin myös varmistamaan elävän teollisen kulttuuriperinnön säilyminen alueella.</i></p>

Lausunto	Kaavoittajan vastine
	<p><i>Lausunnon perusteella kaavaratkaisuun ei tehdä muutoksia.</i></p> <p><i>Sovitaan viranomaisneuvottelun tarpeesta viranomaisten kanssa ja järjestetään tarvittaessa ehdotusvaiheen viranomaisneuvottelu.</i></p>
<p>Luontoarvot</p> <p>Osayleiskaava mahdollistaa nykyisten ja uusien teollisuus- ja varastointitoimintojen laajentumisen, sijoittumisen ja kehittämisen alueella. Kaavan aiemmissa vaiheissa ELY-keskus on todennut, että Mäntänvuoren Natura 2000 -alueen osalta kaavan yhteydessä tulee tehdä ns. Natura-arvioinnin tarveharkinta ja tarvittaessa varsinainen Natura 2000 -alueeseen kohdistuvien vaikutusten arviointi. Kaavaselostuksen mukaan vaikutukset läheiseen Mäntänvuoren Natura 2000 -alueeseen jäävät vähäisiksi ollen lähinnä välillisiä. Natura-alue sijaitsee maastossa ylempänä kuin teollisuusalue, joten vesistö päästöjä alueelle ei tule. Kaavassa osoitetun teollisuusalueen ja Natura-alueen väliin jää virkistysaluetta, tie ja asuinalueita, mikä entisestään vähentää kaavaratkaisun vaikutuksia Mäntänvuoren Natura-alueeseen.</p> <p>Osayleiskaava on yleispiirteinen ja tuleva asemakaava tulee tarkentamaan alueen käyttöä. Selostuksessa on todettu, että</p>	<p><i>Mäntän tehtaan asemakaavan muutos on vireillä ja asemakaavassa tehdasalueen suunnittelu tarkentuu. Tarkentuneen suunnitteluratkaisun myötä arvioidaan sen vaikutuksia Mäntänvuoren Natura 2000 -alueen suojelun perusteena oleviin luonnonarvoihin osana kaavan vaikutusten arviointia. Vaikutusten arvioinnin perusteella viranomaiset voivat ottaa asemakaavavaiheessa kantaa varsinaisen Natura-arvioinnin tarpeeseen.</i></p> <p><i>Tarkistetaan lausunnon perusteella viheryhteystarpeiden esittämistä kaavakartalla. Merkitään viheryhteystarve Mäntänvuoren Natura-alueen suunnasta ulottumaan Sillanpään lehdon luo-alueelle asti.</i></p> <p><i>Viheryhteystarve Pättiniemen potentiaaliselta liito-oravan elinalueelta Sammallahden suuntaan on huomioitu kaavaratkaisussa yleismääräyksellä.</i></p>

Lausunto	Kaavoittajan vastine
<p>laadittavalla asemakaavalla tullaan tarkentamaan alueen maankäyttöratkaisua ja ratkaistaan muun muassa rakennuksiin liittyvät suojelukysymykset. ELY-keskus toteaa, että laadittavassa asemakaavassa, jossa teollisuuden toimintaa ohjaava kaava tarkentuu - voidaan joutua vielä arvioimaan kaava-alueen vaikutuksia läheiseen Natura-alueeseen Natura tarveharkinnan kautta.</p> <p>Natura-arvioinnin tarveharkinnassa arvioidaan hankkeen tai suunnitelman vaikutuksia Natura 2000-alueen suojelun perusteena oleviin luonnonarvoihin, ja se on varsinaista Natura-arviointia kevyempi menettely. Tarkoitus on tunnistaa, onko hankkeella tai suunnitelmalla vaikutuksia luontoarvoihin, ja jos on, niin millaisia. Tarveharkinnan ei tarvitse olla oma raporttinsa, vaan vaikutusten arvioinnin voi lisätä kaavaselostukseen samaan tapaan kuin kaavassa arvioidaan muutkin vaikutukset luontoon.</p> <p>Luontoselvityksen mukaan Sillanpään lehdolla saattaa olla merkitystä liito-oravan ja valkoselkätikan elinalueena, jolloin olisi erityisen tärkeää säilyttää varttuneempaa puustoa sisältävät viherkäytävät luontokohteesta ensisijaisesti vähintäänkin Mäntävuoren Natura-alueen suuntaan. Kaavakarttaan on merkitty viheryhteystarve Mäntävuoren suuntaan, joka kaavamääräyksen mukaan on säilytettävä puustoisena. Kaavamerkintä ei kuitenkaan yllä luo-alueelle saakka. Viheryhteystarve tulee merkitä Sillanpään</p>	<p><i>Kaavakartalle viheryhteystarvetta ei osoiteta, koska kaava-alueella ei ole nykytilassaan katkeamatonta suora puustoista yhteyttä Pättiniemestä Sammallahden suuntaan. Potentiaalisen liito-orava-alueen koillispuolella kaava-alueella on entinen tuhkanläjitysalue, joka on nykyisellään avointa maastoa. Täsmennetään yleismääräyksen sanamuotoa niin, että käytetään myös ilmansuuntia kuvaamaan viheryhteyden sijaintia.</i></p> <p><i>Mäntän tehtaan piipun suojelusta ja säilyttämisestä päätetään osana asemakaavaprosessia. Piipun soveltuvuus lepakoille arvioidaan tarvittaessa tarkemmin osana asemakaavaprosessia. Yleiskaavan vaikutusten arviointia tarkistetaan lausunnon perusteella tuomalla esille, että Mäntän tehtaan piipun kaltaiset käyttämättömänä olevat tiilirakenteiset savupiiput voivat soveltua lepakoille. Alustavan arvion mukaan tehtaan tiilirakenteinen piippu kuitenkin jäätyy talvella, eikä tämän takia sovellu lepakoiden talvehtimis- ja lisääntymispaikaksi. On myös epätodennäköistä, että lepakot käyttäisivät piippua kesäaikaan pälvehtimispaikkana, koska piipun lähiympäristössä ei vaikuta alustavan arvion perusteella olevan eri lepakkolajeille sopivia ruokailupaikkoja. Piipun sisäpinta</i></p>

Lausunto	Kaavoittajan vastine
<p>lehdon luo-alueelle saakka, jotta olisi selkeämpää mikä alue tulee säilyttää puustoisena.</p> <p>Kaavakarttaan on merkitty yleismääräyksenä, että Pättiniemen potentiaalisen liito-oravan elinalueen ja Sammallahden liito-oravan asutun ydinalueen välistä ekologista yhteyttä suositellaan kehittämään puustoisena viheryhteytenä. Kaavakarttaan tuota viheryhteystarvetta ei ole kuitenkaan merkitty. Viheryhteystarve Pättiniemen potentiaaliselta liito-oravan elinalueelta Sammallahden suuntaan olisi syytä merkitä myös kaavakarttaan, jotta viheryhteystarpeen paikka hahmottuu paremmin.</p> <p>Alueen piipun kunnosta johtuen, sen purkamis- ja säilyttämiskysymystä arvioidaan nyt kaavaprosessin kautta. Jos piipun purkamiseen lopulta päädyttäisiin, tulee piipun soveltuvuus lepakoille arvioida ja tarvittaessa tarkastaa lepakkojen osalta.</p> <p>Kaava-alueelta on löytynyt useita vieraslajeja. Vieraslajeja olisi syytä torjua jo ennen kuin alueen teollisuus- ja varastointitoimintaa laajennetaan.</p>	<p><i>on todennäköisesti niin nokeentunut, että se ei noen takia sovellu lepakoille.</i></p> <p><i>Vieraslajien torjumista ohjaa laki vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta (1709/2015). Vieraslajien torjumista ei ohjata kaavoituksella.</i></p> <p><i>Tarkistetaan lausunnon perusteella viheryhteystarpeen esittämistä kaavakartalla, viheryhteyttä koskevan yleismääräyksen sanamuotoa ja kaavan vaikutusten arviointia lepakkojen osalta. Muutokset ovat vähäisiä, eikä kaavaa aseteta niiden takia uudelleen nähtäville.</i></p>
<p>Vesienhuolto</p> <p>ELY-keskus toteaa, että sen 7.7.2023 antamassa lausunnossa esitetyt asiat on huomioitu kaavan ehdotusvaiheessa.</p>	<p><i>Lausunnon tässä osassa ei edellytetä muutoksia kaavaratkaisuun.</i></p>

Lausunto	Kaavoittajan vastine
<p>Melu</p> <p>ELY-keskus on aiemmassa lausunnossaan todennut, että teollisen toiminnan laajenemisen tai toiminnan muutoksen meluvaikutukset tulisi arvioida. Kaavan yleismääräyksiin on lisätty seuraava kohta: ”Kaavassa osoitetun teollisuus- ja varastoalueen tarkemman suunnittelun yhteydessä tulee huomioida, ettei Valtioneuvoston päätöksen VNp 993/1992 mukaiset yleiset melutasojen ohjearovot ylity T-alueen itäpuolisilla, kaava-alueen ulkopuolelle sijoittuvilla asuin- tai virkistysalueilla.”</p>	<p><i>Lausunnon tässä osassa ei edellytetä muutoksia kaavaratkaisuun.</i></p>
<p>Kiertotalous</p> <p>Kaavaselostuksen mukaisesti laajan teollisuus- ja varastoalueen osoittaminen kaavassa mahdollistaa bio- ja kiertotalouden kehittämisen alueella. Energiatehokkuus, uusiutuvan energian käytön lisääminen ja kierrätykseen kelpaamattoman jätteen hyödyntäminen energiana ovat keskeisiä energia-alan kiertotaloustoimia. Maankäytön suunnittelulla voidaan tehostaa ja tukea kestävien ja paikallisten, älykkäiden energiajärjestelmien toteutumista. Energiatoimintojen sijoittuminen ja rakenteelliset ratkaisut tulee kuitenkin huomioida mahdollisimman varhaisessa vaiheessa maankäytön suunnittelua, jotta mahdollisiin ympäristövaikutuksiin voidaan varautua.</p>	<p><i>Kaavaluonnosta ja kaavaehdotusta valmisteltaessa ei ole tarkasteltu biolaitoksen sijoittamista osayleiskaavan alueelle. Kaavaluonnosta ja -ehdotusta valmisteltaessa eikä niistä saadussa palautteessa esitetä kaavan tavoitteisiin lisättävän biopolttolaitoksen sijoittamista kaava-alueelle. Laajan teollisuus- ja varastoalueen osoittaminen kaavassa mahdollistaa bio- ja kiertotalouden kehittämisen alueella siinä missä esimerkiksi paperiteollisuudenkin. Mikäli biopolttolaitosta tulevaisuudessa suunnitellaan alueelle, sen vaikutuksia tarkastellaan laitoksen luvituksen yhteydessä ja tarvittaessa asetetaan reunaehdotuksia.</i></p>

Lausunto	Kaavoittajan vastine
<p>Pirkanmaan ELY-keskus katsoo, että yleiskaavatasolla tulee huomioida mahdollisesti alueelle sijoittuvan biopolttolaitoksen aiheuttavat ympäristövaikutukset. Yleiskaavoituksessa määritetään hankkeiden suhde muuhun yhdyskuntarakenteeseen ja ympäristöön, asemakaavoituksella mahdollistetaan alueelle rakentaminen. Lain ympäristövaikutusten arviointimenettelystä mukaisen hankeluettelon perusteella YVA-menettely vaaditaan biokaasulaitokselle, jonka biomassojen käsittelymäärä on yli 35 000 tn/v. Laitos voi olla YVA-velvollinen myös, mikäli sen katsotaan todennäköisesti aiheuttavan laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, YVA-lain liitteessä 1 tarkoitettujen hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä ympäristövaikutuksia. (YVAL 3 § ja liite 1) Toimialueen ELY-keskus tekee päätöksen YVA-menettelynsoveltamistarpeesta yksittäistapauksessa. Vaikka biopolttolaitos ei ylittäisi YVA-menettelyn rajaa, voi laitos vaatia toiminnalleen ympäristöluvan. Kaavaselostuksessa tai kaavamääräyksissä ei ole kuvattu mahdollisen biolaitoksen laajuutta.</p> <p>Pirkanmaan ELY-keskus katsoo, että bio- ja kiertotalouden edistäminen kaava-alueella on kannatettavaa. Yleiskaavatasolla tulisi määrittää reunaehdot mahdollisesti rakentuvalle biolaitokselle. Pirkanmaan ELY-keskus myös muistuttaa, että</p>	<p><i>laitoksen koolle ja toiminnalle. Tällöin pyydetään lausunnot myös tarvittavilta tahoilta.</i></p> <p><i>Täydennetään kaavaselostusta tuomalla esille, että mikäli kaava-alueelle myöhemmin suunnitellaan esimerkiksi biopolttolaitosta, sen ympäristövaikutuksia tarkastellaan laitoksen luvituksen yhteydessä.</i></p>

Lausunto	Kaavoittajan vastine
biopolttolaitoksen rakentumisesta tulee pyytää lausunnot muilta viranomaisilta.	
<p>Kaavamerkinnt</p> <p>ELY-keskus on todennut luonnosvaiheen lausunnossaan, että suunnittelualueelle sijoittuvat SEVESO-laitoksen vuoksi tulisi käyttää Ympäristöministeriön kaavamerkinnt- oppaan mukaista T/kem-kaavamerkinntää. Kaavanlaatijaan vastineessa todetaan, että Teollisuus- ja varastoalueen (T) kaavamääräyksessä tuodaan esille, että alueella on pääkäyttötarkoituksen lisäksi energiantuotantolaitoksia.</p> <p>T/kem kaavamerkinntällä oppaan mukaan ”osoitetaan sellaiset laitokset, joita koskee EU-direktiivi vaarallisten aineiden aiheuttamien suuronnettomuusriskien torjunnasta (ns. SEVESO II-direktiivi). Merkinntään on yleensä tarpeen liittää kaavamääräys, jolla määritellään tarkemmin toimintojen luonne ja asetetaan reunaehdot toimintojen ympäristövaikutuksille.” Kaavaselostuksen mukaan alueelle sijoittuu SEVESO- direktiivin mukainen laitos ja näin ollen laitoksen kohdalla ELY-keskus suosittelee harkitsemaan T/kem merkinntää.</p>	<p><i>Kaava-alueella toimiva Metsä-Tissue Oyj:n tehdas on Seveso III -direktiivin mukainen Toimintaperiaateasiakirjalaitos (Tukes, Kemikaalilaitosten konsultointivöhykkeet 4.1.2024).</i></p> <p><i>Yhteiskunta säätölee yritysten toimintaa lupa- ja ilmoitusmenettelyllä. Ennen toiminnan aloittamista yrityksen tulee hankkia kemikaaliturvallisuuslainsäädännön, ympäristönsuojelulainsäädännön ja rakennuslainsäädännön edellyttämät luvat toiminnalle. Esimerkiksi kemikaalilupahakemuksessa tulee antaa selvitys, miten vaarallisten kemikaalien käsittelyyn ja varastointiin liittyvät vaarat ja niistä mahdollisesti aiheutuvat onnettomuudet tunnistetaan sekä miten onnettomuuksien seuraukset ja riskit arvioidaan. Lisäksi yrityksen tulee tehdä tarvittaessa turvallisuusselvitys tai toimintaperiaateasiakirja.</i></p>

Lausunto	Kaavoittajan vastine
	<p><i>Tukesin antamassa lausunnossa ei ole edellytetty T/kem-merkinnän käyttämistä, joten kaavan T-alueen rajaukseen ei tehdä muutoksia eikä SEVESO-direktiivin mukaista laitosta osoiteta yleiskaavassa T/kem-merkinnällä. Asemakaavaa laadittaessa merkintätapa tarkistetaan ja tarvittaessa päätetään T/kem-alueen laajuudesta.</i></p> <p>Lausunnon perusteella kaavaratkaisuun ei tehdä muutoksia.</p>

1.2 Pirkanmaan liitto

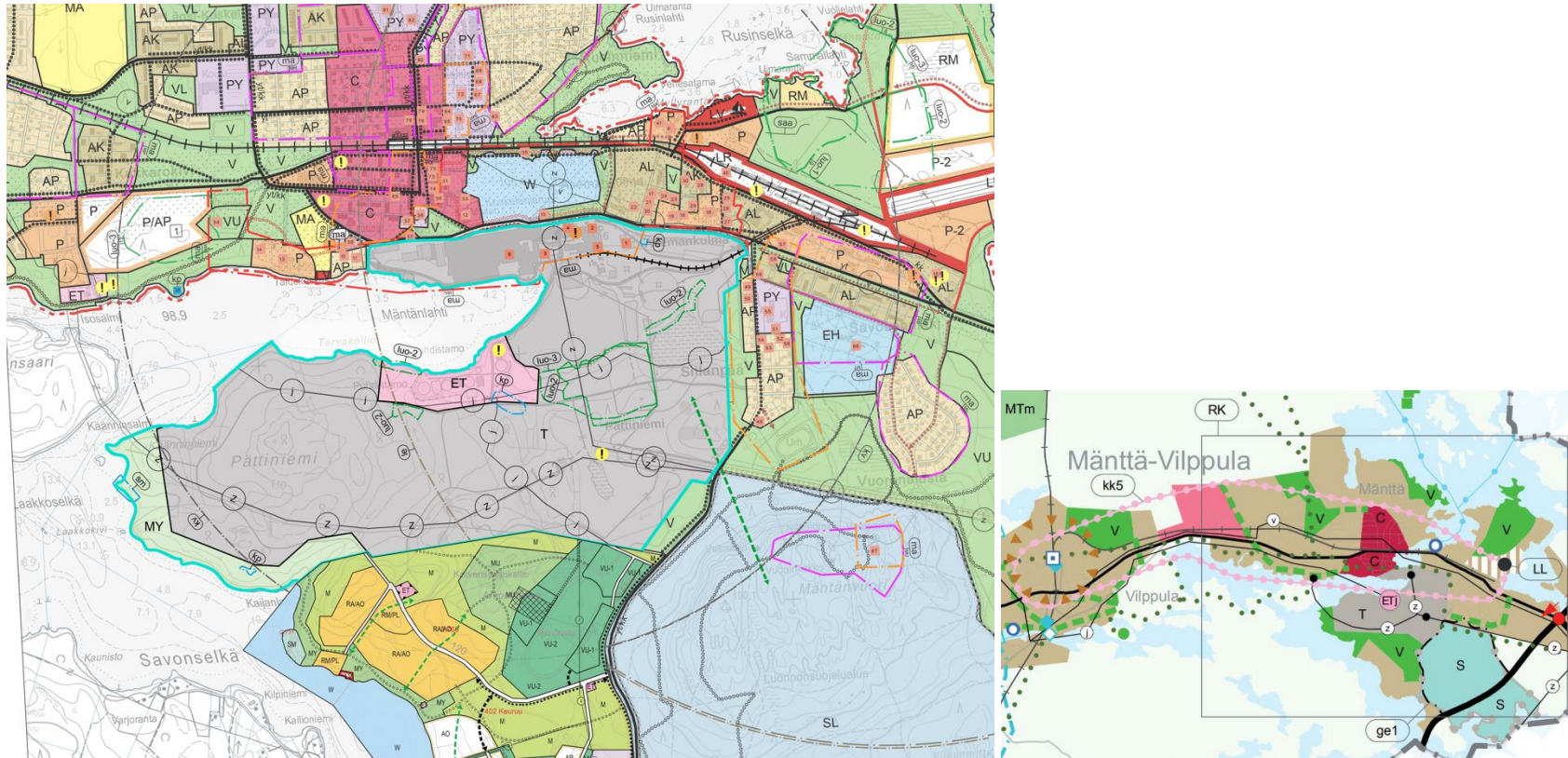
Lausunto	Kaavoittajan vastine
<p>Maakuntahallitus päättää esittää lausuntonaan Mänttä-Vilppulan kaupungille Mäntän tehtaan osayleiskaavan ehdotuksesta seuraavaa:</p> <p>Pirkanmaan liitto näkee tärkeänä, että Mäntän tehtaan oikeusvaikutteisen osayleiskaavan laadinnalla pyritään selkeyttämään alueen maankäytön suunnittelutilannetta vuorovaikutteiseen kaavaprosessiin tukeutuen. Pirkanmaan liitto katsoo, että osayleiskaavan laadinnassa tulee ottaa huomioon maakuntakaavamääräykset ja huolehtia myös määräysten sisällön välittymisestä alueen toteutussuunnitteluun.</p>	<p><i>Lausunnon tässä osassa ei edellytetä muutoksia kaavaratkaisuun.</i></p>
<p>Rakennetun kulttuuriympäristön arvojen huomioimiseksi osana suunnitteluratkaisua on hyvä, että kaavaehdotuksen valmistelussa on ollut Mäntän tehdasalueen rakennusinventoinnin lisäksi käytettävissä perusteellinen selvitys höyryvoimalaitoksen entisen tiilipiipun näkymisestä ja merkityksestä kaupunkikuvassa. Pirkanmaan liitto katsoo, että käytettävissä oleviin selvityksiin nojaten osayleiskaavassa voidaan tehdä kestävä suunnitteluratkaisu, jossa rakennetun kulttuuriympäristön tunnistetut arvot otetaan huomioon. Maakuntakaavan valtakunnallisesti</p>	<p><i>Mäntän tehtaan osayleiskaavassa osoitetaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet kaavamerkinnällä ”kulttuurihistoriallisesti merkittävä rakennus tai rakennusryhmä”. Merkintätapa ja merkintään sisältyvä kaavamääräys vastaa Mänttä-Vilppulan keskustaajaman osayleiskaavassa käytettyä merkintätapaa ja määräystä. Keskustaajaman OYK:ssa sen alueella olevat RKY-alueisiin kuuluvat kohteet on osoitettu tällä merkinällä. Mäntän tehtaan osayleiskaava on keskustaajaman osayleiskaavalle jatkoa ja suunniteltu täydentämään sitä, koska tehdasalue jätettiin</i></p>

Lausunto	Kaavoittajan vastine
<p>merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen suunnittelumääräyksen mukaisesti alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, rakentamisessa ja käytössä on varmistettava, että valtakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöjen arvot säilyvät.</p> <p>Pirkanmaan liitto katsoo, että valtakunnallisesti merkittävien kulttuuriympäristöarvojen säilyminen turvataan parhaiten osoittamalla suojelumerkinnet määräyksineen rakennusinventoinnissa merkittäviksi arvotetuille rakennuksille ja rakennusryhmille sekä edellyttämällä uuden rakentamisen sopeuttamista ympäröivään arvokkaaseen kulttuuriympäristöön.</p>	<p><i>keskustaaja-man OYK:stä pois vasta kaavan hyväksymisvaiheessa. Mäntän tehtaan osayleiskaava on luonteeltaan strateginen ja yleispiirteinen keskustaajaman OYK:n tapaan ja kaavassa on luontevaa käyttää keskustaajaman OYK:n kaavamerkintöjä ja määräyksiä vastaavia merkintöjä- ja määräyksiä.</i></p> <p><i>Kaavan vaikutusten arvioinnissa on huomioitu tehtyjen selvitysten tulokset.</i></p> <p><i>Kohteiden suojelusta ja säilyttämisestä päätetään osana asemakaavaprosessia. Suojelun ratkaiseminen toimivassa teollisuusympäristössä vaatii suunnittelulta tarkempaa mittakaavaa, mitä luonteeltaan yleispiirteisessä ja strategisessa yleiskaavoituksessa käytetään. Mäntän tehtaan asemakaavan muutos on vireillä ja piipun, samoin kuin muidenkin tehdasalueen rakennusten, suojelusta päätetään asemakaavoituksen yhteydessä (ks. myös ELY-keskuksen, Pirkanmaan maakuntamuseon ja Tukesin lausunnot sekä Metsä Tissue Oyj:n ja Mäntän Energia Oy:n yhteinen muistus ja vastineet niihin).</i></p>

Lausunto	Kaavoittajan vastine
	<p><i>Osayleiskaavan kaavaratkaisulla pyritään mahdollistamaan tehdasalueen kehittäminen ja näin myös varmistamaan elävän teollisen kulttuuriperinnön säilyminen alueella.</i></p> <p><i>Lausunnon perusteella kaavaratkaisuun ei tehdä muutoksia.</i></p>
<p>Maakuntakaavassa Pättiniemen lounais- ja länsiosa on osoitettu virkistysalueeksi. Maakuntakaavan suunnittelumääräyksen mukaisesti alue tulee varata yleiseen virkistykseen ja ulkoiluun. Pirkanmaan liitto toistaa luonnosvaiheessa antamansa palautteen ja katsoo, että maakuntakaavassa osoitettujen, seudullisen viherverkon muodostamista koskevien tavoitteiden toteuttamiseksi Pättiniemen jo asemakaavoitettua puistoaluetta (P) ei yleiskaavatasolla ole tarkoituksenmukaista osoittaa maa- ja metsätalousvaltaisena alueena (MY). Alue tulisi osoittaa virkistysalueena (V) tai osin suojaviheralueena (EV), melualueiden rajauksista riippuen.</p>	<p><i>Asemakaava ei ohjaa yleiskaavan laadintaa. Pättiniemen lounais- ja länsiosan käyttötarkoitus muutetaan yleiskaavan mukaiseksi asemakaavaa muutettaessa. Pättiniemessä ei ole voimassa olevaa oikeusvaikutteista yleiskaavaa.</i></p> <p><i>Oikeusvaikutuksettomassa Mäntän yleiskaavassa (11.12.2000) alue on osoitettu M-alueeksi ja Kaijanlahden perukka MY-1 -alueeksi.</i></p> <p><i>Mäntän tehtaan osayleiskaavassa MY-alueena osoitettu Pättiniemen lounaisranta ei sovellu taajaman virkistysalueeksi sen rajoituessa teollisuusalueeseen, joka erottaa alueen Mäntän keskustasta ja olemassa olevista asuinalueista. Alueella harjoitetaan metsätaloutta. MY-alueeksi osoitettuna sitä voi hyödyntää myös virkistystarkoitukseen jokaisen oikeudella.</i></p> <p><i>Mäntässä taajaman rantojen virkistysalueet ovat riittäviä olemassa olevan asutuksen yhteydessä. Ne on osoitettu keskustaajaman osayleiskaavassa (ks. Kuva 2).</i></p>

Lausunto	Kaavoittajan vastine
	<p><i>Mäntän tehtaan osayleiskaava rajautuu eteläpuolella Mäntän kaupunginvaltuuston 2.7.2007 hyväksymään Korvensyrjänkallion ja Kortepoukaman osayleiskaavan muutokseen. Siinä osoitetaan raviradan läheisyyteen erilaisia loma-asuntorakentamisen korttelialueita, pientalorakentamista sekä julkisten palvelujen ja hallinon alue. Korttelialueita ympäröivät laajat virkistys- sekä maa- ja metsätalousvaltaiset alueet. Kaavassa mahdollistetaan yhteydet ja pääsy Pättiniemen suunnasta esimerkiksi Mäntänvuoren alueelle. Savonselän ranta on osoitettu kaavassa pääasiassa MY-merkinnällä ja rantaa myötäilee ulkoilureitti. Lisäksi rantaan on osoitettu venevalkama. (ks. Kuva 2).</i></p> <p><i>Pättiniemen länsipuolisessa Pieskansaassa on voimassa Mäntän oikeusvaikutteinen rantaosayleiskaava (tullut voimaan 8.1.1993). Siinä saari on osoitettu pääasiassa M-alueeksi ja saaren etelärannalle on osoitettu yhteensä 9 vapaa-ajan asunnon rakennuspaikkaa. Lisätään kaavaselostukseen kuvaus Pieskansaassa voimassa olevasta rantaosayleiskaavasta.</i></p> <p><i>Kokonaisuutena maakuntakaavan mukainen virkistysalueiden verkosto on huomioitu osayleiskaavojen kaavaratkaisuissa. Maa- ja metsätalousvaltaisia alueita voidaan hyödyntää virkistyskäyttöön jokaisen oikeudella. Lausunnon perusteella kaavaratkaisuun ei tehdä muutoksia. Lisätään</i></p>

Lausunto	Kaavoittajan vastine
	<i>kaavaselostukseen kuvaus Pieskansaassa voimassa olevasta rantaosayleiskaavasta.</i>
Pirkanmaan liitto puoltaa Mäntän tehtaan osayleiskaavan jatkovalmistelua ja hyväksymistä edellä esitetyin ohjeistuksin.	

Kuva 1. Mäntän tehtaan osayleiskaavan ehdotusvaiheen kaavaratkaisun liittyminen ympäristön voimassa oleviin, oikeusvaikutteisiin osayleiskaavoihin. Pohjoisessa ja idässä Mäntän tehtaan osayleiskaava-alue (osoitettu turkoosilla viivalla) ympäröi Mäntän keskustaajaman osayleiskaava, etelässä Korvensyrjänkallion - Kortepoukaman osayleiskaavan muutos. Lisäksi esimerkiksi Pieskansaaressa on voimassa Mäntän oikeusvaikutteinen rantaosayleiskaava.

Kuva 2. Ote Pirkanmaan maakuntakaavasta 2040.

1.3 Pirkanmaan maakuntamuseo, 8.1.2024

Lausunto	Kaavoittajan vastine
<p>Pirkanmaan maakuntamuseolta pyydetään lausuntoa otsikon mukaisesta kaavaehdotuksesta. Maakuntamuseo on viimeksi antanut lausunnon saman kaavahankkeen luonnosvaiheessa (7.7.2023, diar. 344/2023). Siinä on mm. esitetty korjauksia ja täydennyksiä kaavamerkintöihin ja -määräyksiin sekä vaikutustenarviointiin. Tutustuttuaan nähtävillä olevaan kaava-aineistoon alueellinen vastuumuseo toteaa seuraavaa.</p>	<p><i>Lausunnon tässä osassa ei edellytetä muutoksia kaavaratkaisuun.</i></p>
<p>Rakennetun kulttuuriympäristön ja maiseman osalta maakuntamuseo toteaa, että aineistoa on luonnosvaiheen jälkeen täydennetty huolellisesti laaditulla selvityksellä höyryvoimalaitoksen piipun näkymisestä ja merkityksestä kaupunkikuvassa (FCG, 2023). Selvityksen mukaan vuonna 1935 valmistunut piippu on noin 112 metriä korkea. Laajalle alueelle näkyvä tiilipiippu on oleellinen osa maisemaa etenkin vesistöltä katsottaessa, mutta myös tärkeä osa Mäntän keskustan kaupunkikuvaa. Maamerkkinä tiilipiippu korostaa maiseman solmukohtaa Koskelanlammella, osoittaa kaupungin paikan ja kertoo sen luonteesta ja historiasta tehdaskaupunkina. Tiilipiippu on oleellinen osa Mäntän identiteettiä, ja siksi selvitys suosittelee piipun säilyttämistä. Kaavan vaikutustenarviointia on täydennetty</p>	<p><i>Lausunnon tässä osassa ei edellytetä muutoksia kaavaratkaisuun.</i></p>

Lausunto	Kaavoittajan vastine
<p>hyväksyttävästi etenkin höyryvoimalaitoksen piipun maisemallisen merkityksen osalta.</p> <p>Kaavaehdotuksessa lähes koko suunnittelualue on osoitettu teollisuus- ja varastoalueeksi, joka on tarkoitettu asemakaavoitettavaksi (T). Piippu sijoittuu alueen pohjoisosaan Mäntän tehtaat ja yhdyskunta -nimiselle valtakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön alueelle, joka kaavassa on varustettu ma-aluemerkinnällä. Merkintää koskevaa kaavamääräyksen sanamuotoa on korjattu pyydetysti lisäämällä lause: <i>Museoviranomaiselle tulee varata tilaisuus lausunnon antamiseen ennen <u>suojelukohteita</u> koskevien merkittävien lupahakemusten ratkaisemista.</i> Höyryvoimalaitokselle ja sen tiilirakenteiselle piipulle (kohde nro 2) on osoitettu kohdemerkintä <i>Kulttuurihistoriallisesti merkittävä rakennus tai rakennusryhmä</i>. Kaavaselostuksen mukaan kyseistä kaavamerkintää koskevalla määräyksellä ei kuitenkaan suojella kohteita, vaan kohteiden mahdollinen suojelu on tarkoitus ratkaista asemakaavoituksen yhteydessä.</p>	
<p>Maankäyttö- ja rakennuslain 5 §:n mukaan alueidenkäytön suunnittelun tavoitteena on vuorovaikutteiseen suunnitteluun ja riittävään vaikutusten arviointiin perustuen edistää rakennetun ympäristön kauneutta ja kulttuuriarvojen vaalimista. Tiilipiipun, samoin kuin muidenkin tehdasalueen vanhimpien rakennusten,</p>	<p><i>Mäntän tehtaan osayleiskaavassa osoitetaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet kaavamerkinnällä ”kulttuurihistoriallisesti merkittävä rakennus tai rakennusryhmä”. Merkintätapa ja merkintään sisältyvä kaavamääräys vastaa Mänttä-Vilppulan</i></p>

Lausunto	Kaavoittajan vastine
<p>arvot ja kaupunkikuvallinen merkitys on tunnistettu useissa selvityksissä. Arvokkaiksi tunnistettujen rakennusten suojeluratkaisujen siirtäminen tehtäväksi vasta asemakaavoituksen yhteydessä ei vaikuta lain- eikä tarkoituksenmukaiselta.</p>	<p><i>keskustaajaman osayleiskaavassa käytettyä merkintätapaa ja määräystä. Keskustaajaman OYK:ssa sen alueella olevat RKY-alueisiin kuuluvat kohteet on osoitettu tällä merkinällä. Mäntän tehtaan osayleiskaava on keskustaajaman osayleiskaavalle jatkoa ja suunniteltu täydentämään sitä, koska tehdasalue jätettiin keskustaajaman OYK:stä pois vasta kaavan hyväksymisvaiheessa. Mäntän tehtaan osayleiskaava on luonteeltaan strateginen ja yleispiirteinen keskustaajaman OYK:n tapaan ja kaavassa on luontevaa käyttää keskustaajaman OYK:n kaavamerkintöjä ja määräyksiä vastaavia merkintöjä- ja määräyksiä.</i></p> <p><i>Kaavan vaikutusten arvioinnissa on huomioitu tehtyjen selvitysten tulokset.</i></p> <p><i>Kohteiden suojelusta ja säilyttämisestä päätetään osana asemakaavaprosessia. Suojelun ratkaiseminen toimivassa teollisuusympäristössä vaatii suunnittelulta tarkempaa mittakaavaa, mitä luonteeltaan yleispiirteisessä ja strategisessa yleiskaavoituksessa käytetään. Mäntän tehtaan asemakaavan muutos on vireillä ja piipun, samoin kuin muidenkin tehdasalueen rakennusten, suojelusta päätetään asemakaavoituksen yhteydessä (ks. myös ELY-keskuksen, Pirkanmaan maakuntaliiton ja Tukesin lausunnot</i></p>

Lausunto	Kaavoittajan vastine
	<p><i>sekä Metsä Tissue Oyj:n ja Mäntän Energia Oy:n yhteinen muistus ja vastineet niihin).</i></p> <p><i>Osayleiskaavan kaavaratkaisulla pyritään mahdollistamaan tehdasalueen kehittäminen ja näin myös varmistamaan elävän teollisen kulttuuriperinnön säilyminen alueella.</i></p> <p><i>Laissa rakennusperinnön suojelemisesta todetaan 2 §:ssä, että rakennusperinnön suojelemisesta asemakaava-alueella säädetään maankäyttö- ja rakennuslaissa. Laissa rakennusperinnön suojelemisesta ei viitata yleiskaavoihin, minkä perusteella asemakaavoitus on nähty Mäntän tehtaan osayleiskaavaa valmisteltaessa ensisijaiseksi keinoksi suojella rakennusperintöä. Voimassa oleva MRL/Alueidenkäyttölaki ei ota kantaa siihen, tuleeko suojelu tehdä yleis- vai asemakaavalla. Mäntän tehtaan osayleiskaava-alueella on voimassa oleva asemakaava, ja sen muuttaminen on vireillä. Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan suojelumääräyksiä voidaan antaa sekä yleis- että asemakaavassa (MRL 41 § ja 57 §). Lisäksi asemakaavassa annettavien suojelumääräysten tulee olla kohtuullisia maanomistajalle (MRL 57 §).</i></p>

Lausunto	Kaavoittajan vastine
	<i>Lausunnon perusteella kaavaratkaisuun ei tehdä muutoksia.</i>
<p>Lisäksi kaavaehdotuksen rakennetun ympäristön ja maiseman vaalimiseen tähtäävät merkinnät vaikuttavat osin keskenään ristiriitaisilta. Jää epäselväksi, mihin kohteisiin ma-aluemerkinnän <i>suojelukohteilla</i> viitataan. Pirkanmaan maakuntamuseo esittää näiltä osin kaavaehdotuksen merkintöjä ja -määräyksiä vielä kehitettäväksi. Vähintäänkin ma-aluemerkintää koskeva kaavamääräyksen ”suojelukohteita” -sana tulisi korvata sanoilla: ”Kulttuurihistoriallisesti merkittävää rakennusta”.</p>	<p><i>Muutetaan lausunnon perusteella ma-aluemerkinnän kaavamääräyksestä lause ”Museoviranomaiselle tulee varata tilaisuus lausunnon antamiseen ennen <u>suojelukohteita</u> koskevien merkittävien lupahakemusten ratkaisemista” muotoon ”Museoviranomaiselle tulee varata tilaisuus lausunnon antamiseen ennen <u>Kulttuurihistoriallisesti merkittävää rakennusta tai rakennusryhmää</u> koskevien merkittävien lupahakemusten ratkaisemista”.</i></p> <p><i>Ma-alueen kaavamääräyksen sanamuotoon tehdään lausunnon mukainen korjaus. Muutos selkiyttää määräyksen sisältöä muuttamatta sitä. Muutos on vähäinen, eikä kaavaa aseteta sen takia uudelleen nähtäville.</i></p>
<p>Arkeologisen kulttuuriperinnön osalta maakuntamuseo toteaa, että muut kulttuuriperintökohteet Keuruu (Mänttä) Pättiniemi (muinaisjäännöstunnus 1000044078), Keuruu (Mänttä) (1000044079) ja Savonselkä (1000045829) on merkitty kaavakarttaan pistekatkoviivalla ja merkinnällä kp. Muiden kulttuuriperintökohteiden merkintätapa on asianmukainen,</p>	<i>Muutetaan kp-merkinnän selite lausunnon perusteella muotoon ”Muu kulttuuriperintökohde”. Muutos on vähäinen, eikä kaavaa aseteta sen takia uudelleen nähtäville.</i>

Lausunto	Kaavoittajan vastine
<p>mutta merkinnän selitys esitetään muutettavaksi muotoon <i>Muu kulttuuriperintökohde</i>. Merkinnän määräystä on sen sijaan jo täydennetty maakuntamuseon edellisessä lausunnossa esittämän mukaiseksi. Myös kiinteän muinaisjäännöksen Pättiniemi (506010005) määräys on nyt oikein.</p>	
<p>Kaavaselostuksen kuvan 27 (s. 34) kuvatekstissä kerrotaan, että ruskealla merkityt arkeologiset kohteet olisivat kaikki Keuruun Mäntän taloon liittyviä. Yksi kohteista, Savonselkä, on kuitenkin sotahistoriallinen kohde. Kuvatekstiä esitetään korjattavan tältä osin.</p>	<p><i>Korjataan lausunnon perusteella kaavaselostukseen kuvan nro 27 (s.34) kuvateksti mainitsemalla, että Savonselkä on sotahistoriallinen kohde.</i></p>
<p>Kaavan vaikutustenarviointia on nyt täydennetty arkeologisen kulttuuriperinnön osalta. Laajentuvalla toiminnalla katsotaan voivan olla vaikutuksia T- ja ET-alueille merkityille muille kulttuuriperintökohteille Keuruu (Mänttä) Pättiniemi ja Keuruu (Mänttä), ja vaikutusten voimakkuuden olevan suhteessa muuttuvan maankäytön etäisyyteen kohteista ja sen intensiteettiin. Muiden kulttuuriperintökohteiden kaavamääräyksessä ohjataan selvittämään kohteiden laajuus ja luonne tarvittaessa tarkemmilla tutkimuksilla. Näin ollen maakuntamuseolla ei ole kaavaehdotuksesta arkeologisen kulttuuriperinnön osalta muuta huomautettavaa.</p>	<p><i>Lausunnon tässä osassa ei edellytetä muutoksia kaavaratkaisuun.</i></p>

Lausunto	Kaavoittajan vastine
<p>Kaava-aineistoa tulisi vielä kehittää edellä kuvatuilla tavoilla. Tarvittaessa asiassa voidaan järjestää viranomaistyöneuvottelu. Korjattu kaavaehdotus pyydetään toimittamaan nähtäville Pirkanmaan maakuntamuseoon ennen hyväksymiskäsittelyä.</p>	<p><i>Sovitaan viranomaisneuvottelun tarpeesta viranomaisten kanssa ja järjestetään tarvittaessa ehdotusvaiheen viranomaisneuvottelu.</i></p>

1.4 Tukes, 18.12.2023

Lausunto	Kaavoittajan vastine
<p>Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) on tutustunut yllä mainittuun lausuntopyyntöönne. Tukes antaa lausuntonsa kemikaaliturvallisuuslainsäädännön näkökulmasta (390/2005).</p> <p>Tukes on antanut lausunnon Mäntän tehtaan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä osayleiskaavaluonnoksesta 7.7.2023 (Tukes 5457/03.00.02/2023). Tässä aiemmin annetussa lausunnossa todettu koskee myös osayleiskaavaehdotusta. Tukes ei näe estettä ehdotuksen mukaiselle osayleiskaavakaavamuutokselle.</p> <p>Osayleiskaavaluonnoksesta annettujen lausuntojen perusteella Mäntän tehtaan alueella olevaan tiilipiippuun kohdistuu ristiriitaisia tavoitteita. Piippu nähdään kulttuurisesti ja maisemallisesti merkittävänä, mutta huonon kuntosaa takia myös turvallisuusriskinä ihmisille ja omaisuudelle. Aineiston perusteella piipun ja muiden alueen rakennusten mahdollisesta suojelusta ei päätetä osayleiskaavalla vaan vireillä olevassa asemakaavamuutoksen yhteydessä. Tukes pitää tärkeänä, että asemakaavaa muutettaessa piipun vaikutukset Mäntän tehtaan</p>	<p><i>Kuten lausunnossa todetaan, Mäntän tehtaan alueella olevaan tiilipiippuun kohdistuu ristiriitaisia tavoitteita.</i></p> <p><i>Mäntän tehtaan osayleiskaavassa osoitetaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet kaavamerkinnällä ”kulttuurihistoriallisesti merkittävä rakennus tai rakennusryhmä”. Merkintätapa ja merkintään sisältyvä kaavamääräys vastaa Mänttä-Vilppulan keskustaajaman osayleiskaavassa käytettyä merkintätapaa ja määräystä. Keskustaajaman OYK:ssa sen alueella olevat RKY-alueisiin kuuluvat kohteet on osoitettu tällä merkinällä. Mäntän tehtaan osayleiskaava on keskustaajaman osayleiskaavalle jatkoa ja suunniteltu täydentämään sitä, koska tehdasalue jätettiin keskustaajaman OYK:stä pois vasta kaavan hyväksymisvaiheessa. Mäntän tehtaan osayleiskaava on luonteeltaan strateginen ja yleispiirteinen keskustaajaman OYK:n tapaan ja kaavassa on luontevaa käyttää keskustaajaman OYK:n kaavamerkintöjä ja määräyksiä vastaavia merkintöjä- ja määräyksiä.</i></p>

Lausunto	Kaavoittajan vastine
onnettomuusvaaraan ja turvallisuuteen selvitetään huolellisesti ja päätöksessä huomioidaan kaikki käytössä olevat selvitykset.	<p><i>Kaavan vaikutusten arvioinnissa on huomioitu tehtyjen selvitysten tulokset sekä nähtävillä olojen yhteydessä osallisilta saatu palaute.</i></p> <p><i>Kohteiden suojelusta ja säilyttämisestä päätetään osana asemakaavaprosessia. Suojelun ratkaiseminen toimivassa teollisuusympäristössä vaatii suunnittelulta tarkempaa mittakaavaa, mitä luonteeltaan yleispiirteisessä ja strategisessa yleiskaavoituksessa käytetään. Mäntän tehtaan asemakaavan muutos on vireillä ja piipun, samoin kuin muidenkin tehdasalueen rakennusten, suojelusta päätetään asemakaavoituksen yhteydessä.</i></p> <p><i>Asemakaavassa tehdasalueen suunnittelu tarkentuu ja tarkentuneen suunnitteluratkaisun myötä sen vaikutukset Mäntän tehtaan onnettomuusvaaraan ja turvallisuuteen selvitetään asianmukaisesti. (ks. myös ELY-keskuksen, Pirkanmaan maakuntaliiton ja Pirkanmaan maakuntamuseon lausunnot sekä Metsä Tissue Oyj:n ja Mäntän Energia Oy:n yhteinen muistus ja vastineet niihin).</i></p> <p><i>Osayleiskaavan kaavaratkaisulla pyritään mahdollistamaan tehdasalueen kehittäminen ja näin myös varmistamaan elävän teollisen kulttuuriperinnön säilyminen alueella. Kaavan vaikutusten arvioinnissa on huomioutu piipun osalta</i></p>

Lausunto	Kaavoittajan vastine
	<p><i>siitä tehdyt erilaiset selvitykset ja vaikutusten arvioinnissa on tuotu esille myös piipun vaikutuksia tehdasalueen turvallisuuteen.</i></p> <p><i>Täydennetään kaavaselistusta ja vaikutusten arviointia lausunnon perusteella.</i></p>

1.5 Keurusselän ympäristön- ja terveydensuojelutoimisto, ympäristönsuojeluviranomainen, 4.1.2024

Lausunto	Kaavoittajan vastine
<p>Mänttä-Vilppulan kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen katsoo, että kaavakartassa ja luontoselvityksessä huomioitujen luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeiden kohteiden elinvoimaisuuden säilyttämisen lisäksi on äärimmäisen tärkeää säilyttää kohteiden kytkeytyneisyys ympäröiviin luontokohteisiin kuten Mäntänvuoren Natura-alueeseen. Esimerkiksi Sillanpään lehtometsästä on erityisen tärkeää säilyttää varttuneempaa puustoa sisältävä ekologinen käytävä Mäntänvuoreen.</p>	<p><i>Tarkistetaan lausunnon (ks. myös ELY-keskuksen lausunto ja vastine siihen) perusteella viheryhteystarpeiden esittämistä kaavakartalla. Merkitään viheryhteystarve Mäntänvuoren Natura-alueen suunnasta ulottumaan Sillanpään lehdon luo-alueelle asti. Kaavamääräyksessä edellytetään säilyttämään viheryhteys puustoisena, eikä kaavamääräystä muuteta lausunnon perusteella.</i></p> <p><i>Tarkistetaan lausunnon perusteella viheryhteystarpeen esittämistä kaavakartalla. Muutos on vähäinen, eikä kaavaa aseteta sen takia uudelleen nähtäville.</i></p>
<p>Varttuneempia puita sisältävät ekologiset käytävät Mäntänvuoren Natura-alueelle tulee säilyttää myös T-alueeksi ja MY-alueeksi merkityiltä alueilta. Kokonaisuudessaan T-alueen suunnittelussa tulee huomioida puuston säilyttämisen mahdollisuudet, jolla vähennetään myös meluhaittoja ympäristöön.</p>	<p><i>Kaavassa on osoitettu luo-alueet T-alueelle ja Sillanpään lehtometsän luo-alueelta on osoitettu viheryhteystarve Mäntänvuoren suuntaan. Lisäksi kaavan yleismääräyksissä ohjataan kehittämään Pättiniemen potentiaalisen liito-oravan elinalueen ja Sammallahden liito-oravan asutun ydinalueen välistä ekologista yhteyttä puustoisena viheryhteytenä (ks. myös ELY-keskuksen lausunto ja vastine siihen). Yleismääräyksissä ohjataan säilyttämään tai istuttamaan kerroksellista kasvillisuutta T-alueella Pättiniemen luoteisrannalla.</i></p>

Lausunto	Kaavoittajan vastine
	<p><i>Luontoselvityksessä on osoitettu ekologinen yhteystarve kaava-alueen ulkopuolelle Pättiniemen etelärannalta kaava-alueen reunalta kohti kaakkoa. Pättiniemen länsi- ja lounaisranta on kaavassa osoitettu MY-alueena, eli maa- ja metsätalousvaltaisena alueena, jolla on erityisiä ympäristöarvoja. Nykyisellään Pättiniemessä harjoitetaan metsätaloutta sekä kaavassa osoitetulla MY-alueella että T-alueilla. Yleis- ja asemakaavojen M-alueilla on voimassa metsälaki, joka ohjaa metsätalouden harjoittamista alueella. Mäntän tehtaan yleiskaava-alueen ollessa asemakaavoitettu, voimassa olevat asemakaavat ohjaavat alueen maankäyttöä. Asemakaavassa ranta on osoitettu puistoalueena ja Pättiniemi muuten teollisuusalueena.</i></p> <p><i>Meluntorjuntaa ohjeistetaan kaavan yleismääräyksillä.</i></p> <p><i>Lausunnon perusteella kaavaratkaisuun ei tehdä muutoksia.</i></p>
<p>Kaava-alueelle tehdyssä luontoselvityksessä havaittiin tärkeäksi myös Savonselän rannan myötäisesti kulkeva ekologinen käytävä. Tämä on myös huomioitava alueen suunnittelussa.</p>	<p><i>Luontoselvityksessä on osoitettu ekologinen yhteystarve kaava-alueen ulkopuolelle Pättiniemen etelärannalta kaava-alueen reunalta kohti kaakkoa. Pättiniemen länsi- ja lounaisranta on kaavassa osoitettu MY-alueena, eli maa- ja metsätalousvaltaisena alueena, jolla on erityisiä ympäristöarvoja. Nykyisellään Pättiniemessä harjoitetaan</i></p>

Lausunto	Kaavoittajan vastine
	<p><i>metsätaloutta sekä kaavassa osoitetulla MY-alueella että T-alueilla. Yleis- ja asemakaavojen M-alueilla on voimassa metsälaki, joka ohjaa metsätalouden harjoittamista alueella. Mäntän tehtaan yleiskaava-alueen ollessa asemakaavoitettu, voimassa olevat asemakaavat ohjaavat alueen maankäyttöä. Asemakaavassa ranta on osoitettu puistoalueena ja Pättiniemi muuten teollisuusalueena. Yleiskaava ohjaa asemakaavaratkaisua, kun asemakaavaa muutetaan.</i></p> <p><i>MY-alue toimii ekologisena käytävänä metsätalouden puitteissa. Metsänhoitoa ohjaa oma lainsäädäntönsä, eikä sitä ohjata yleiskaavalla.</i></p> <p><i>Mäntän tehtaan osayleiskaava rajautuu eteläpuolella Mäntän kaupunginvaltuuston 2.7.2007 hyväksymään Korvensyrjänkallion ja Kortepoukaman osayleiskaavan muutokseen (ks. Kuva 1 Pirkanmaan liiton lausunnon ja siihen annetun vastineen yhteydessä). Siinä osoitetaan raviradan läheisyyteen erilaisia loma-asuntorakentamisen korttelialueita, pientalorakentamista sekä julkisten palvelujen ja hallinnon alue. Korttelialueita ympäröivät laajat virkistys- sekä maa- ja metsätalousvaltaiset alueet. Kaavassa mahdollistetaan ekologiset yhteydet ja virkistysyhteydet Pättiniemen suunnasta esimerkiksi</i></p>

Lausunto	Kaavoittajan vastine
	<p><i>Mäntänvuoren alueelle osoittamalla Savonselän ranta pääasiassa MY-alueena ja yhtenäinen M-alue vapaa-ajan asutuksen ja Raviradan väliin Pättiniemestä Mäntävuorelle.</i></p> <p><i>Lausunnon perusteella kaavaratkaisuun ei tehdä muutoksia.</i></p>
<p>Kokonaisuudessaan kaava-alueen ranta-alueiden koskemattomana säilyttäminen on tärkeää linnustollisten arvojen ylläpitämiseksi jo siitäkin syystä, että Mäntänlahti sisältyy maakunnallisesti arvokkaisiin lintualueisiin eli MAALI-alueisiin.</p>	<p><i>Kaava-alueen ulkopuolelle jäävät Mäntänlahti ja Lahdenpohja sekä kaava-alueeseen kuuluva Lahdenpohjan perukassa oleva patoallas ovat osa MAALI-aluetta Mänttä-Vilppulan virtavedet. Linnustoltaan merkittävä Mäntänlahden pohjukka on voimakkaasti ihmisen muokkaama ja sen luonnon monimuotoisuus on seurausta ihmistoiminnasta. Ihmistoiminnan jatkuminen ennallaan tällaisilla alueilla turvaa myös alueen luontoarvoja. Mäntänlahden pohjukan patoallas osoitetaan kaavassa teollisuus- ja varastoalueena, kuten se osoitetaan sekä voimassa olevassa asemakaavassa että (oikeusvaikutuksettomassa) yleiskaavassa.</i></p> <p><i>Patoaltaan eteläpuoliselle alueelle on osoitettu kaksi luo- aluetta T-alueelle ja Lahdenpohjan eteläpuolelle yksi luo- alue ET-alueelle, joiden kaavamääräyksissä ohjataan ottamaan huomioon luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeiden elinympäristöjen säilyttämisedellytykset alueiden</i></p>

Lausunto	Kaavoittajan vastine
	<p><i>käyttöä suunniteltaessa ja toteutettaessa. Lisäksi yleismääräyksissä ohjataan säilyttämään tai istuttamaan kerroksellista kasvillisuutta T-alueella Pättiniemen luoteisrannalla.</i></p> <p><i>Lausunnon perusteella kaavaratkaisuun ei tehdä muutoksia.</i></p>
<p>Kaavakarttaan rajattujen paikallisesti arvokkaiden luontokohteiden (Sillanpään lehtometsä, Ojanvarsilehto, Tervakallion rantalehto sekä Pättiniementien varren metsä) elinvoimaisuuden säilymiseksi tulee myös niiden rajauksen ulkopuolelle jättää puustoiset suojavyöhykkeet reunavaikutusten ehkäisemiseksi.</p>	<p><i>Kaavassa on osoitettu luo-alueet luontoselvityksen mukaisesti. Luo-alueiden kaavamääräyksissä ohjataan ottamaan huomioon luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeiden elinympäristöjen säilyttämisedellytykset alueiden käyttöä suunniteltaessa ja toteutettaessa. Mäntän tehtaan asemakaavan muutos on vireillä ja asemakaavassa tehdasalueen suunnittelu tarkentuu. Asemakaavan yhteydessä ratkaistaan myös, miten ja millaiset suojavyöhykkeet luo-alueiden ympärille voidaan osoittaa huomioiden alueisiin kohdistuvat muutkin tavoitteet.</i></p> <p><i>Lausunnon perusteella kaavaratkaisuun ei tehdä muutoksia.</i></p>

Lausunto	Kaavoittajan vastine
<p>Luontoselvityksestä käy ilmi, että myös vieraslajit uhkaavat kaava-alueella havaittuja pienialaisia luonnonmonimuotoisuuden kannalta tärkeitä kohteita. Laki vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta (1709/2015, 4 S) edellyttää, että kiinteistön omistajan tai haltijan on huolehdittava kohtuullisista toimenpiteistä kiinteistöllä esiintyvän unionin luetteloon kuuluvan tai kansallisesti merkityksellisen haitallisen vieraslajin hävittämiseksi tai sen leviämisen rajoittamiseksi, jos haitallisen vieraslajin esiintymästä tai sen leviämisestä voi aiheutua merkittävää vahinkoa luonnon monimuotoisuudelle taikka vaaraa terveydelle tai turvallisuudelle.</p>	<p><i>Vieraslajien torjumista ohjaa laki vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta (1709/2015). Vieraslajien torjumista ei ohjata kaavoituksella.</i></p> <p><i>Lausunnon perusteella kaavaratkaisuun ei tehdä muutoksia.</i></p>

1.6 Keurusselän ympäristön- ja terveydensuojelutoimiston ympäristöterveystarkastaja, 5.1.2024

Lausunto	Kaavoittajan vastine
<p>Kaavaehdotuksessa on huomioitu ympäristömelun vaikutusalueet. Rakentamista ohjataan kaavamääräyksin, joissa veloitetaan vastaamaan meluntorjunnasta sekä huomioimaan Valtioneuvoston päätöksen VNp 993/1992 mukaiset yleiset melutasojen ohjearvot. Terveystarkastuksen kannalta on tärkeää, että asianmukainen meluntorjuntatarve huomioidaan ympäristömelulle herkillä alueilla.</p>	<p><i>Lausunnon tässä osassa ei edellytetä muutoksia kaavaratkaisuun.</i></p>
<p>Alueella on myös pilaantunut maa-alue sekä mahdollisesti pilaantuneita maa-alueita, joiden puhdistustarve tulisi huomioida rakentamisessa.</p>	<p><i>Kaavassa on osoitettu pilaantuneet ja mahdollisesti pilaantuneet maa-alueet. Niiden kaavamääräyksissä ohjataan tarvittaessa kunnostamaan pilaantunut alue ennen rakentamistoimenpiteisiin ryhtymistä.</i></p> <p><i>Lausunnon perusteella kaavaratkaisuun ei tehdä muutoksia.</i></p>

1.7 Puolustusvoimat, 14.12.2023

Lausunto	Kaavoittajan vastine
<p>Koska yleiskaavalla mahdollistetaan alueen käyttöä myös energiantuotantoon, Puolustusvoimat esittää toimintaedellytystensä turvaamiseksi, että osayleiskaavan yleismääräyksiin lisätään seuraava tuulivoimaa koskeva yleismääräys:</p> <p><i>Yli 50 metriä (kokonaiskorkeus maanpinnasta) korkeiden tuulivoimaloiden rakentamisesta tulee pyytää lausunto Puolustusvoimien Pääesikunnalta.</i></p> <p>Puolustusvoimilla ei ole muuta huomautettavaa kaavaehdotukseen.</p> <p>Puolustusvoimat pyytää Mänttä-Vilppulan kaupunkia ilmoittamaan kaavan hyväksymistä koskevasta päätöksestä 2. Logistiikkarykmenttiin.</p>	<p><i>Lisätään lausunnon perusteella kaavan yleismääräyksiin tuulivoimaa koskeva yleismääräys. Koska kaavan tavoitteena on ollut ensisijaisesti mahdollistaa T-alueella nykyisellään toimivien energiantuotantolaitosten toiminta- ja kehittämisedellytykset, muutos katsotaan vähäiseksi. Lisäksi n. 2/3 kaava-alueesta on joka tapauksessa osoitettu lentoestealueeksi, jolle ei saa rakentaa ilman lentoestelupaa yli 45 m korkeita lentoesteitä. Kaavaa ei aseteta muutoksen takia uudelleen nähtäville. Alueen maanomistajia kuullaan muutoksesta erikseen.</i></p>

2 Muistutukset

2.1 Metsä Tissue Oyj ja Mäntän Energia Oy, 5.1.2024

Mielipide	Kaavoittajan vastine
<p>Mäntän tehtaan osayleiskaavan ehdotusvaiheen asiakirjoista ilmenee, että piipun turvallisuusriskeihin on kiinnitetty huomioita useassa lausunnossa. Kaavoittaja toteaa 9.11.2023 päivätyssä vastineraportissaan, että tiilipiipun ristiriitaiset tavoitteet pyritään osayleiskaavoituksessa sovittamaan yhteen, ja että tiilipiipun suojelusta päätetään vireillä olevan asemakaavamuutoksen yhteydessä. Osayleiskaavan kaavaselostuksessa sekä kaavoitustyön yhteydessä laaditussa tiilipiippua koskevassa maisemaselvityksessä todetaan seuraavaa:</p> <p><i>“Koska tiilipiippu muodostaa heikon kuntonsa takia ohikulkevalla liikenteelle turvallisuusuhan ja siitä irtoavat kappaleet voivat myös vaurioittaa tehdaskompleksin kattorakenteita, tekeillä olevan yleiskaavan ja asemakaavan vaikutusten arvioinnissa suositellaan pohtimaan maisemallisten arvojen ja turvallisuuden suhdetta toisiinsa, samoin kuin niiden suhdetta tiilipiipun korjaamisen tai purkamisen kustannuksiin. Arvioitavat asiat eivät ole keskenään yhteismitallisia. Maisemallisille arvoille ei ole määriteltävissä hintaa, kuten turvallisuudelle voidaan määrittää.</i>”</p>	<p><i>Mäntän tehtaan osayleiskaavassa osoitetaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet kaavamerkinnällä ”kulttuurihistoriallisesti merkittävä rakennus tai rakennusryhmä”. Merkintätapa ja merkintään sisältyvä kaavamääräys vastaa Mänttä-Vilppulan keskustaajaman osayleiskaavassa käytettyä merkintätapaa ja määräystä. Keskustaajaman OYK:ssa sen alueella olevat RKY-alueisiin kuuluvat kohteet on osoitettu tällä merkinällä. Mäntän tehtaan osayleiskaava on keskustaajaman osayleiskaavalle jatkoa ja suunniteltu täydentämään sitä, koska tehdasalue jätettiin keskustaajaman OYK:stä pois vasta kaavan hyväksymisvaiheessa. Mäntän tehtaan osayleiskaava on luonteeltaan strateginen ja yleispiirteinen keskustaajaman OYK:n tapaan ja kaavassa on luontevaa käyttää keskustaajaman OYK:n kaavamerkintöjä ja määräyksiä vastaavia merkintöjä- ja määräyksiä.</i></p>

Mielipide	Kaavoittajan vastine
<p><i>Mikäli tiilipiipun säilyttämisen katsotaan vaarantavan tehtaan toiminnan ja kehittämisen, piipun purkamisen vaikutukset maisemaan ja kaupungin identiteettiin ovat vähäisemmät kuin paperitehtaan toiminnan loppumisesta aiheutuvat vaikutukset.”</i></p> <p>Myös Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (“Tukes”) 18.12.2023 päivätyssä lausunnossa kiinnitetään huomiota tiilipiippuun kohdistuviin ristiriitaisiin tavoitteisiin. Tukes viittaa tässä yhteydessä piipun huonoon kuntoon ja sen muodostamaan turvallisuusriskiin, ja pitää lausunnossaan tärkeänä, että piipun vaikutukset Mäntän tehtaan onnettomuusvaaraan ja turvallisuuteen selvitetään huolellisesti asemakaavan muutoksen yhteydessä.</p> <p>Metsä Tissue Oyj ja Mäntän Energia toteavat jäljempänä esitetyn perustein, että tiilipiipun rapautumisesta aiheutuvat turvallisuusriskit ovat merkitykseltään niin suuria, ettei niitä voida järkevästi ratkaista muilla toimilla kuin piipun purkamisella. Tiilipiipun kulttuurihistoriallisia ja kaupunkikuvallisia arvoja ei voida nostaa tehdasalueen työntekijöiden sekä muiden tehtaan läheisyydessä liikkuvien henkilöiden turvallisuuden edelle.</p> <p>Lausunnon antajat pyytävät huomioimaan tässä lausunnossa esitetyt näkökohdat kaavoituksen valmistelussa sekä lisäämään kaavan vaikutusten arviointiin, että mikäli elinkaarensa lopussa olevaa tiilipiippua ei pureta, aiheuttaa se rapautumisensa johdosta pysyvän</p>	<p><i>Kaavan vaikutusten arvioinnissa on huomioitu tehtyjen selvitysten tulokset sekä nähtävillä olojen yhteydessä osallisilta saatu palaute.</i></p> <p><i>Kohteiden suojelusta ja säilyttämisestä päätetään osana asemakaavaprosessia. Suojelun ratkaiseminen toimivassa teollisuusympäristössä vaatii suunnittelulta tarkempaa mittakaavaa, mitä luonteeltaan yleispiirteisessä ja strategisessa yleiskaavoituksessa käytetään. Mäntän tehtaan asemakaavan muutos on vireillä ja piipun, samoin kuin muidenkin tehdasalueen rakennusten, suojelusta päätetään asemakaavoituksen yhteydessä (ks. myös ELY-keskuksen, Pirkanmaan liiton, Pirkanmaan maakuntamuseon ja Tukesin lausunnot ja vastineet niihin).</i></p> <p><i>Osayleiskaavan kaavaratkaisulla pyritään mahdollistamaan tehdasalueen kehittäminen ja näin myös varmistamaan elävän teollisen kulttuuriperinnön säilyminen alueella.</i></p> <p>Täydennetään kaavaselostusta ja kaavan vaikutusten arviointia muistutuksessa esiin tuoduilla näkökulmilla tiilipiipun rapautumisesta</p>

Mielipide	Kaavoittajan vastine
turvallisuusriskin alueen välittömässä läheisyydessä liikkuville henkilöille sekä omaisuudelle.	<i>aiheutuvasta turvallisuushasta ja mahdollisuudesta korjata rakenteiltaan vaurioitunutta piippua.</i>
Mäntän tehtaan tiilipiipun rapautuminen ja sen aiheuttamat turvallisuusriskit Tiilipiipun elinkaari on lopussa. Piipun tekninen käyttöikä on kulunut umpeen ja se on poistettu käytöstä vuonna 2017. Piipun tiilimateriaali on rapautunut tavalla, joka aiheuttaa sekä vakavia työturvallisuusriskejä tehdasalueella että riskejä yleiselle turvallisuudelle lähialueella liikuttaessa. Rapautumisen vuoksi piipun tiilimateriaalia irtoaa ja lentää tuulen mukana hallitsemattomasti, mikä aiheuttaa jatkuvasti vaaratilanteita tehdasalueella sekä sen lähialueilla, kuten tehtaan viereisillä kevyenliikenteenväylillä ja pysäköintialueilla. Erityisesti talvikaudella sääolosuhteiden ja pakkasrapautumisen vuoksi paheneva piipun pinnan vaurioituminen johtaa irtoavan tiilimateriaalin sekä piippuun kertyvän jään lentämiseen tuulen mukana pitkiäkin matkoja. Tiilimateriaalin lentäminen on riskinä kuitenkin jatkuvasti vuodenajasta riippumatta normaalia voimakkaampien tuuliolosuhteiden vallitessa. Tämä aiheuttaa luonnollisesti jatkuvan riskin vakavista vaaratilanteista sekä tehdasalueella että sen läheisyydessä liikkuville henkilöille ja omaisuudelle.	<i>Täydennetään kaavan vaikutusten arviointia muistutuksessa esiin tuoduilla näkökulmilla tiilipiipun rapautumisesta aiheutuvasta turvallisuushasta ja mahdollisuudesta korjata rakenteiltaan vaurioitunutta piippua. Piipun rapautumisesta ja jäätymisestä aiheutuva vaara-alue haittaa lisäksi voimalaitoksen kunnossapito- ja seisokitöitä sekä laitoksella edellytettyä jatkuvaa valvontaa.</i> <i>Täydennetään kaavaselostusta ja kaavan vaikutusten arviointia muistutuksen perusteella.</i>

Mielipide	Kaavoittajan vastine
<p>Tehdasalueella on pyritty ehkäisemään vaaratilanteiden syntymistä rakentamalla väliaikaisia katoksia, estämällä liikkumista piipun vaikutusalueella aitaelementeillä ja opasteilla sekä edellyttämällä suojarusteiden käyttöä vaara-alueella liikuttaessa. Varotoimista huolimatta alueella on edelleen riski loukkaantua, vaikka liikkumista piipun läheisyydessä pyritään luonnollisesti välttämään. Vaara-alue haittaa lisäksi voimalaitoksen kunnossapito- ja seisokkitöitä sekä laitoksella edellytettyä jatkuvaa valvontaa.</p> <p>Piippu on turvallisuusriski ja siten estää piipun välittömässä läheisyydessä olevan alueen hyödyntämisen.</p>	
<p>Rapautumisen seurauksista ja korjaamisen edellytyksistä</p> <p>Piipussa on 1950-luvulla tapahtuneen savukaasuräjähdyksen johdosta syntyneet halkeamat itä- ja länsipuolella vertikaalisuunnassa, joiden on vuosina 2018 ja 2022 tehtyjen kuvausten perusteella todettu jatkaneen kasvuaan. Nämä halkeamat ovat kriittisiä piipun kestävyyskannalta. Halkeamia ei ole enää niiden merkittävyyden vuoksi mahdollista korjata käytännössä luotettavalla tavalla, sillä piipun vaurio on niiden kohdalla edennyt liian pitkälle. Tämä ja elinkaarensa lopussa olevan tiilipiipun huono kunto aiheuttavat jopa sortumavaaran, jota ei korjaavalla kunnossapidolla enää ole mahdollista ennaltaehkäistä.</p> <p>Piipun korjaaminen ei ole käytännössä mahdollista. Korjaamiseen pysyvällä tavalla ei ole olemassa toimivia teknisiä ratkaisuja. Ylläpitävät</p>	<p><i>Täydennetään kaavan vaikutusten arviointia muistutuksessa esiin tuoduilla näkökulmilla mahdollisuudesta korjata rakenteiltaan jo 1950-luvulla savukaasuräjähdyksessä vaurioitunutta piippua. Tuodaan vaikutusten arvioinnissa lisäksi esille, että piipun muodostaman turvallisuusuhan takia sen lähialueelle ei voida tehdä tarpeellisia investointihankkeita eikä aluetta siistivää purkamista. Suunnitellut hankkeet siistisivät alueen näkyvintä julkisivua Tehtaankadun puolelta sekä vähentäisivät tuhkapölyn määrää ja työkonemelua alueella. Tuodaan vaikutusten arvioinnissa esiin, että muistutuksen jättäjä katsoo suunniteltujen</i></p>

Mielipide	Kaavoittajan vastine
<p>toimet olisivat omiaan ainoastaan väliaikaisesti lykkäämään purkamista. Väliaikaisenkin ylläpidon aiheuttamat kustannukset olisivat kohtuuttoman suuret suhteessa siihen, mitä piipun suojelemisella voitaisiin saavuttaa kulttuuriympäristön säilymisen kannalta. Piippuun investoimista voidaan kaiken kaikkiaan pitää perusteettomana huomioiden piipun käyttämättömyys ja samalla sen käytännön merkityksettömyys voimalaitostoiminnan kannalta.</p> <p>Tehdasalueella piipun läheisyyteen suunniteltuja tarpeellisia investointihankkeita tai aluetta siistivää purkamista ei kyetä myöskään toteuttamaan johtuen rapautuvan piipun aiheuttamasta työturvallisuusriskistä. Piipun välittömässä läheisyydessä on suunniteltu lentotuhkasiilon ja tuhkan käsittelylaitteiden rakentamista sekä vanhan sähkösuodattimen purkamista, jotka hankkeina siistisivät alueen näkyvintä julkisivua Tehtaankadun puolelta sekä vähentäisivät tuhkapölyn määrää ja työkonemelua alueella. Piipun purkaminen mahdollistaisi tehdasalueen investointihankkeiden toteuttamisen turvallisesti, mikä on lopulta myös välttämätöntä voimalaitostoiminnan ylläpitämiseksi.</p>	<p><i>investointien turvallisen toteuttamisen välttämättömiksi voimalaitostoiminnan ylläpitämiseksi.</i></p> <p><i>Täydennetään kaavaselostusta ja kaavan vaikutusten arviointia muistutuksen perusteella.</i></p>
<p>Ns. spriitehtaan alue</p> <p>Kaavaehdotuksen alueella sijaitsee myös ns. spriitehtas. Lausunnon antajat huomauttavat, että rakennuksen keskeinen sijainti alueella vaikeuttaa alueen tulevaisuuden kehityshankkeita sekä alueen</p>	<p><i>Mäntän tehtaan osayleiskaavassa osoitetaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet kuten spriitehtas kaavamerkinnällä ”kulttuurihistoriallisesti merkittävä rakennus tai rakennusryhmä”. Merkintätapa ja merkintään</i></p>

Mielipide	Kaavoittajan vastine
<p>täysimääräistä ja tarkoituksenmukaista hyödyntämistä teolliseen toimintaan. Lisäksi spritehtaan heikko kunto ja rapautuminen muodostaa turvallisuusriskin.</p>	<p><i>sisältyvä kaavamääräys vastaa Mänttä-Vilppulan keskustaajaman osayleiskaavassa käytettyä merkintätapaa ja määräystä. Kaavamääräyksissä ei määrätä kohteiden suojelusta eikä kielletä niiden purkamista.</i></p> <p><i>Kohteiden suojelusta ja säilyttämisestä päätetään osana asemakaavaprosessia. Suojelun ratkaiseminen toimivassa teollisuusympäristössä vaatii suunnittelulta tarkempaa mittakaavaa, mitä luonteeltaan yleispiirteisessä ja asemakaavaan verrattuna strategisemmassa yleiskaavoituksessa käytetään. Mäntän tehtaan asemakaavan muutos on vireillä ja spritehtaan, samoin kuin muidenkin tehdasalueen rakennusten, suojelusta päätetään asemakaavoituksen yhteydessä.</i></p> <p><i>Osayleiskaavan kaavaratkaisulla pyritään mahdollistamaan tehdasalueen kehittäminen ja näin myös varmistamaan elävän teollisen kulttuuriperinnön säilyminen alueella.</i></p>

Mielipide	Kaavoittajan vastine
	<i>Täydennetään kaavaselistusta ja kaavan vaikutusten arviointia muistutuksessa esiin tuoduilla näkökulmilla.</i>
Johtopäätökset Piipun vauriomekanismi on edellä kuvastusti edennyt niin pitkälle, että vaurioiden edetessä piippu tulee lopulta romahtamaan. Piipun rapautumisesta aiheutuvat turvallisuusriskit ovat merkitykseltään suuria eikä niitä voida järkevästi ratkaista muilla toimilla kuin piipun purkamisella. Piipun ylläpidon kustannukset, jos siihen olisi teknisiä mahdollisuuksia, olisivat kohtuuttoman suuret. Piipun korjaaminen pysyvällä tavalla ei ole mahdollista, joten ylläpitävä säilyttäminen olisi ainoastaan väliaikainen ratkaisu. Päätettäessä piipun suojelutarpeesta, piipun aiheuttamia turvallisuusriskejä sekä ylläpidon aiheuttamia kustannuksia voidaan pitää selvästi painavampina perusteina olla myöntämättä piipulle suojellun kohteen statusta valtakunnallisesti merkittävänä rakennettuna kulttuuriympäristönä tai kulttuurihistoriallisesti merkittävänä rakennuksena. Piippua ei voida pitää valtakunnallisella tasolla niin ainutlaatuisena tai merkittävänä kulttuurihistoriallisena rakennuksena, että se tulisi kohteena kaavamääräyksellä suojella, ympärillä liikkuvien ihmisten turvallisuuden kustannuksella. Rakennettu ympäristö piipun ympärillä ei muutoinkaan ole säilynyt muuttumattomana vaan on	Ks. vastine muistutuksen ensimmäiseen osaan. <i>Täydennetään kaavaselistusta ja kaavan vaikutusten arviointia muistutuksessa esiin tuoduilla näkökulmilla.</i>

Mielipide	Kaavoittajan vastine
<p>jatkuvasti muuttunut vuosikymmenestä toiseen. Piipun kulttuurihistoriallisia ja kaupunkikuvallisia arvoja ei voida nostaa tehdasalueen työntekijöiden sekä muiden tehtaan läheisyydessä liikkuvien henkilöiden turvallisuuden edelle.</p> <p>Metsä Tissue Oyj ja Mäntän Energia Oy pyytävät huomioimaan edellä esitetyt näkökohdat kaavoituksen valmistelussa sekä lisäämään kaavan vaikutusten arviointiin, että mikäli elinkaarensa lopussa olevaa tiilipiippua ei pureta, aiheuttaa se rapautumisensa johdosta pysyvän turvallisuusriskin alueen välittömässä läheisyydessä liikkuville henkilöille sekä omaisuudelle.</p> <p>Edellä esitetyt näkökohdat tulee huomioida myös asemakaavan valmistelussa. Mäntän tehtaan tiilipiipulle ei tule myöntää suojellun kohteen statusta asemakaavassa. Asemakaavan vaikutusten arviointia varten piipun aiheuttamaa onnettomuusvaaraa ja turvallisuusuhkia pitää selvittää nykyistä perusteellisemmin.</p>	